

Toelichting op de uitwerking van het derde steun- en herstelpakket van de Rijksoverheid

24 november 2020

Mobiliteitsdienstverlening – handvatten voor de uitvoering

Deze handreiking is bedoeld om het [herstelpakket](#) van het kabinet voor het regionale en nationale arbeidsmarktbeleid ter bestrijding van de sociaaleconomische gevolgen van de coronacrisis toe te lichten waar het de inzet betreft van crisisdienstverlening door regionale mobiliteitsteams. Deze is aanvullend op de reguliere dienstverlening en ondersteuning van werkgevers(organisaties), vakbonden, UWV en gemeenten. Het is bedoeld voor mensen die extra ondersteuning nodig hebben.

Het doel van de aanvullende crisisdienstverlening door regionale mobiliteitsteams is dat deze mensen die als gevolg van COVID 19 in onzekerheid verkeren en hun baan dreigen te verliezen of recent hebben verloren, zo veel mogelijk direct naar nieuw werk gaan en dat zij daarbij waar nodig gericht worden geholpen. Hiermee willen we werkloosheid voorkomen dan wel zo kort mogelijk laten duren en bedrijven c.q. sectoren ondersteunen bij de van werk naar werk begeleiding van personeel en voorzien van voldoende gekwalificeerd personeel. Daarbij is voor sociale partners (vakbonden en werkgeversorganisaties) een belangrijke rol weggelegd in de ondersteuning van werkgevers en in de begeleiding en scholing van werkenden vanuit de sector.

De regionale mobiliteitsteam worden bemenst met mensen vanuit de vakbonden, werkgeversorganisaties, gemeenten en UWV, onder voorzitterschap van een operationele coördinator. Afhankelijk van de regionale situatie kunnen ook andere publieke en private partners worden betrokken. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande samenwerkingsvormen met bijvoorbeeld het onderwijsveld en wordt gebruik gemaakt van de aanwezige infrastructuur van SBB, werkgeversservicepunten (WSP), zelfstandigenloketten of leerwerkloketten (LWL). Een landelijke ondersteuningsstructuur helpt de teams bij het vormgeven van de dienstverlening.

De implementatie van de mobiliteitsteams verloopt gefaseerd, waarbij er werkende weg geleerd wordt. In de regionale praktijk van de drie startende regio's Groot Amsterdam, Midden-Brabant en Midden-Utrecht zal de concrete uitwerking als eerste vorm moeten krijgen. Op basis van de hier opgedane ervaringen kan de aanpak worden verfijnd. Uiteindelijk ontstaat een landelijk dekkend netwerk van 35 regionale mobiliteitsteams.

De organisaties binnen de regionale mobiliteitsteams kunnen - aanvullend op voorliggende voorzieningen - gebruik maken van alle beschikbare instrumenten, alsook de extra middelen voor kortdurende bij- en omscholing via praktijkleren in het mbo. Wij noemen dit de gezamenlijke 'menukaart' met een ontschot instrumentarium. Daarbij wordt het type dienstverlening dat de persoon ontvangt niet bepaald door het al dan niet hebben van een uitkering, het type uitkering of het behoren tot een specifieke doelgroep, maar door wat er nodig is om de persoon weer aan het werk te krijgen. Op deze manier wordt meer dienstverlening beschikbaar voor bijvoorbeeld mensen die nog werk hebben maar met werkloosheid bedreigd worden. Zij kunnen, afhankelijk van de behoefte, preventief gebruik maken van instrumenten die normaal gesproken uitsluitend bestemd zijn voor bijvoorbeeld mensen met een WW- of bijstandsuitkering. Het ontschot budget komt beschikbaar op basis van een ministeriële regeling die in de maak is door het ministerie SZW.

Doelgroep

De beoogde doelgroep zijn mensen die als gevolg van COVID-19 met werkloosheid worden bedreigd of recent werkloos zijn geworden en die extra ondersteuning nodig hebben. Wie concreet in aanmerking komen voor de crisisdienstverlening bepaalt de eerstverantwoordelijke partij op basis van diverse criteria die in de regio gezamenlijk worden opgesteld. Denk aan de individuele behoefte aan ondersteuning, de sector vóór werkloosheid, het opleidingsniveau, het arbeidsverleden, de taalvaardigheid of leeftijd.

Voor de mensen die tot de doelgroep banenafpraak horen, geldt dat zij hoe dan ook in aanmerking komen voor de aanvullende crisisdienstverlening van een regionaal mobiliteitsteam. Om te beginnen wordt daartoe in de drie startende regio's specifieke deskundigheid toegevoegd aan de mobiliteitsteams. Daarnaast kunnen ook zelfstandig ondernemers gebruik maken van de aanvullende crisisdienstverlening in het kader van ondersteuning bij heroriëntatie. Dit kan gaan om het inzetten van een andere koers als ondernemer of stoppen met ondernemen en de overstap maken naar een baan in loondienst, maar ook concrete ondersteuning op gebied van armoede, schulden en taal.

Bestaande reguliere dienstverlening en ondersteuning

Werknemers en bedrijven die worden gereorganiseerd of in sectoren waar de werkgelegenheid sterk terugloopt, worden geholpen door de werkgevers(organisaties) en vakbonden. Inzet van middelen uit sociale plannen, scholingsadviezen en benutting van sectorale O&O-fondsen, het scholingspakket NLLeertdoor.nl of sectorale van-werk-naar-werk aanpakken, moeten helpen intersectorale transitie mogelijk te maken. Vroeg-signalering door sociale partners dat mbo-studenten met leerbaan of stageplek hun baan dreigen te verliezen, leidt tot extra ondersteuning door SBB in het kader van het stage- en leerbanenoffensief van het ministerie van OCW.

UWV biedt waar gevraagd vanaf eind 2020, vooruitlopend op de regionale mobiliteitsteams, preventieve dienstverlening aan werkenden die binnen 4 maanden werkloos dreigen te worden, naast de reguliere dienstverlening aan werkzoekenden met een uitkering (WW of AG). Gemeenten zetten hun bestaande lokale dienstverlening in voor mensen die in de bijstand instromen, jongeren bij (dreigende) jeugdwerkloosheid, kwetsbare schoolverlaters, zelfstandig ondernemers en niet-uitkeringsgerechtigden. Gemeenten en UWV werken voor werkgeversdienstverlening nauw samen in de regionale werkgeversservicepunten. Om deze bestaande dienstverlening op peil te houden, worden de budgetten verhoogd.

Nieuwe dienstverlening in regionale mobiliteitsteams

Voor mensen voor wie de reguliere dienstverlening en ondersteuning door werkgevers(organisaties), vakbonden, UWV en gemeenten niet toereikend zijn, biedt de aanvullende crisisdienstverlening door het regionale mobiliteitsteam uitkomst. Binnen iedere arbeidsmarktregio heeft dit team een loket (fysiek en digitaal). Het is geen nieuwe institutie of gebouw, maar maakt optimaal gebruik van 'het bestaande', inclusief de beschikbare arbeidsmarktinzichten van sociale partners, SBB en UWV en de bestaande infrastructuur van regionale werkgeversservicepunten en leerwerkloketten.

Governance en inrichting regionale mobiliteitsteam

De centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's nemen het initiatief om het regionaal overleg te organiseren tussen alle betrokken partijen. Dat zijn niet alleen de regiogemeenten, maar ook de sociale partners, UWV, SBB en het onderwijsveld. Hiermee wordt het verzoek aan de vakbonden, werkgeversorganisaties, (centrum)gemeenten en UWV geconcretiseerd om te komen tot de inrichting van het regionale mobiliteitsteam en de voorbereidingen voor de implementatie te starten. Vakbonden, werkgeversorganisatie, UWV en gemeenten stemmen in regionaal verband af wat de rolverdeling is en hoe de capaciteit wordt ingezet.

Uiteindelijk is de gezamenlijke intentieverklaring het startschot voor het werkende weg gefaseerd inrichten van de regionale mobiliteitsteam. De landelijke stuurgroep mobiliteit bespreekt knelpunten aan de hand van de signalen vanuit de regionaal samenwerkende partners over de samenwerking en voortgang en stuurt bij waar nodig.

De grootte van de teams kan variëren, afhankelijk van de regionale opgave, op basis van een landelijke verdeelsleutel die recht doet aan de crisisopgave in de regio. De landelijke stuurgroep neemt hier nog een besluit over. Vakbonden en werkgeversorganisaties bepalen zelf hoe ze hun inzet in relatie tot de 35 arbeidsmarktregio's organiseren en aansturen. Daarbij dient bedacht te worden dat deze regionale inzet van crisisdienstverlening, meer nog dan voor gemeenten en UWV, een grote impact heeft op de vakbonden en werkgeversorganisaties. Zowel landelijk als regionaal wordt hier rekening mee gehouden en waar nodig ondersteuning gegeven¹.

Het regionaal samenwerkingsgremium bestaat in ieder geval uit de wethouder van de centrumgemeente, de regionale vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties en vakbonden, de regiomanager UWV, de vertegenwoordiger(s) van de betrokken onderwijsinstelling(en) en SBB. Ook kunnen wethouders van de regiogemeenten vertegenwoordigd zijn. Het kan gaan om een bestaand gremium dan wel een nieuw gremium als dat beter is voor de onderlinge afstemming. Gezamenlijk wordt hier in de arbeidsmarktregio een keuze in gemaakt. De deelnemers aan dit overleg wijzen uit hun midden gezamenlijk de kwartiermaker aan die verantwoordelijk wordt voor het opzetten van het regionale mobiliteitsteam en tevens beoogd operationeel coördinator van dit team is.

In regio's waar reeds een mobiliteitsaanpak aanwezig is, vindt een samensmelting plaats in één gezamenlijk aanpak. Uiteraard kan ook gebruik worden gemaakt van de ervaringen met Perspectief op Werk. Binnen het regionaal mobiliteitsteam is elke partij herkenbaar en blijft de personeelsverantwoordelijkheid en aansturing bij iedere deelnemende partij. De teamleden werken op gelijkwaardige wijze samen. Dat betekent dat er begrip is voor het feit dat iedere partij zijn eigen inzet, expertise/professionaliteit, verantwoordelijkheid en identiteit heeft. De samenwerkende partijen zetten in onderlinge afstemming hun specifieke expertise in om een persoon de overstap naar werk te laten maken.

Klantproces regionaal mobiliteitsteam

Om te bepalen wie in aanmerking komt voor aanvullende dienstverlening van het mobiliteitsteam neemt de eerstverantwoordelijke partij het initiatief voor de intake, diagnose, selectie en het opstellen van het arbeidsmarktprofiel (inclusief competenties). De eerstverantwoordelijke partij heeft de ruimte om dit met eigen instrumenten te organiseren. Gegeven de grote volumes zorgt de intake en selectie ervoor dat de extra dienstverlening ten goede komt aan de mensen die de grootste afstand hebben tot een nieuwe baan.

De partij die eerstverantwoordelijk is voor de reguliere dienstverlening, blijft formeel ook verantwoordelijk voor de crisisdienstverlening aan de persoon. Zolang iemand werkzaam is bij een werkgever, zijn dat bijvoorbeeld de sociale partners. De aangeboden dienstverlening kan de persoon altijd afmaken, ook als zijn 'situatie' tussentijds verandert (bijvoorbeeld van werk naar WW, of van WW naar bijstand).

¹ Zo lukt het CNV en VCP niet om overal snel regionaal georganiseerd te zijn. Dat is geen belemmering om een regionaal akkoord te sluiten: een signaal naar landelijk vertegenwoordigers Jan Pieter Daems (CNV) en Nic van Holstein (VCP) over het regionaal akkoord, is voldoende.

Om scholing en leerbanen waaronder breed praktijkleren (verkorte BBL-trajecten, MBO-certificaten en kortdurend maatwerkpraktijkleren in het MBO met praktijkverklaring) in te zetten voor mensen die extra ondersteuning naar werk nodig hebben, is het zaak om vanuit het mobiliteitsteam snel te kunnen schakelen met SBB en onderwijswereld en de infrastructuur van WSP en LWL te benutten.

Het regionale mobiliteitsteam richt zich met alle verzamelde expertise op het maken van de overstap naar werk voor werkzoekenden (kan ook werkende zijn) die extra steun nodig hebben. Of het nu gaat om loopbaanbegeleiding, coaching, om- of bijscholing, matching op vacatures, leerwerkarrangement, enzovoorts, alles staat in het teken van een succesvol traject naar werk. Hiervoor wordt samen met de werkzoekende (en waar van toepassing ook met zijn werkgever) een persoonlijk arrangement opgesteld.

Categorieën werkzoekenden	Eerstverantwoordelijke partij
<ul style="list-style-type: none"> Met werkloosheid bedreigde werknemers (incl. banenafspraken) 	<ul style="list-style-type: none"> Sociale partners en waar gevraagd door UWV²
<ul style="list-style-type: none"> Mensen die instromen in de WW 	<ul style="list-style-type: none"> UWV
<ul style="list-style-type: none"> Jongeren 	<ul style="list-style-type: none"> Gemeenten
<ul style="list-style-type: none"> Mensen die een bijstandsuitkering aanvragen 	<ul style="list-style-type: none"> Gemeenten
<ul style="list-style-type: none"> Ondernemers met te weinig inkomsten om in hun levensonderhoud te voorzien en niet-uitkeringsgerechtigden die zich oriënteren op (ander) werk 	<ul style="list-style-type: none"> Gemeenten

Het ontschotte dienstenaanbod wordt via een ‘menukaart’ (nog in ontwikkeling) ter beschikking gesteld aan de werkzoekenden die door het team worden ondersteund en begeleid. Deze menukaart biedt een overzicht van het dienstenaanbod waarmee passende ondersteuning geboden wordt aan mensen die dat nodig hebben. Daarbij wordt het type dienstverlening dat de persoon ontvangt niet bepaald door het al dan niet hebben van een uitkering, het type uitkering of het behoren tot een specifieke doelgroep, maar door wat er nodig is om deze persoon weer aan het werk te krijgen.

Betrokken partijen maken transparant wie beschikbaar is voor bemiddeling naar werk en aan de andere kant waar zich vacatures en baankansen voordoen (makelaarsfunctie). Dit wordt mede ondersteund door actuele arbeidsmarktinformatie over baankansen, kanssectoren en overstapberoepen.

In de regionale praktijk van de drie startende regio’s Groot Amsterdam, Midden-Brabant en Midden-Utrecht zal de concrete uitwerking als eerste vorm moeten krijgen. Op basis van de hier opgedane ervaringen kan de aanpak worden verfijnd. Denk daarbij aan het (door)ontwikkelen van de intakefunctie, het gebruiken van de menukaart, de rolverdeling binnen het team, het registreren en monitoren van de interventies en de samenwerkingsrelatie met de overige partners.

Ondersteuning

Er is voorzien in een landelijke ondersteuningsstructuur die zorgt voor kaderstelling, het escaleren en oplossen van problemen en het bieden van praktische hulp in de vorm van standaarden en kennisuitwisseling. Deze Brede Landelijke Werkgroep Mobiliteit draagt daarnaast zorgt voor een brede communicatiestrategie (momenteel in ontwikkeling) en biedt praktische ondersteuning aan de samenwerkende partijen op regionaal niveau en is vanuit die positie ook aanspreekpunt. Ook zorgt dit platform ervoor dat er een juridisch kader is om gegevensdeling binnen de teams te faciliteren.

² Op basis van [art. 30a lid 1b Wet SUWI](#) kan UWV ook dienstverlening inzetten voor deze groep.

De regio's die in 2020 starten, zijn:

- Groot Amsterdam, Midden-Brabant en Midden-Utrecht: november 2020.
- Rijnmond, Stedendriehoek/NW-Veluwe en West-Brabant: december 2020.

Voor alle andere regio's geldt dat de mate waarin zij in staat zijn om een eigen bestedingskader en bestuurlijk akkoord te realiseren, bepaalt in welk tempo de gefaseerde uitrol van de regionale mobiliteitsteams plaatsvindt.

De regio's die in 2020 van start (kunnen) gaan worden als volgt gefinancierd: centrumgemeenten krijgen hiervoor een doeluitkering, UWV werkt op de gebruikelijke manier via een opdracht en de vakbonden en werkgeversorganisatie worden gefinancierd op basis van een inhoudelijk aanvraag. Het ontschot budget komt beschikbaar op basis van een ministeriële regeling die in de maak is door SZW.

De regio's die starten in 2021 worden gefinancierd via de onafhankelijke kassiersfunctie die UWV in 2021 beoogd wordt te gaan vervullen om de middelen uit het herstellepakket voor de arbeidsmarktregio's te verdelen. UWV gaat niet zelf over de verdeling en inzet van de middelen, dat is onderdeel van de kaders die SZW meegeeft. Deze kassiersfunctie ontlast de regionale samenwerking en draagt bij aan een soepel en vlot financieel proces met aandacht voor verantwoording en informatievoorziening aan de landelijke stuurgroep mobiliteit.

Verantwoording

Periodiek, bijvoorbeeld maandelijks, rapporteert het regionale regionaal samenwerkingsgremium met hulp van de controller van het mobiliteitsteam, over de voortgang aan de landelijke stuurgroep mobiliteit. Hiervoor wordt een landelijke monitorformat aangereikt, waarbij onder meer gekeken wordt naar de kwaliteit van de samenwerking en de effectiviteit van de ingezette instrumenten in relatie tot de middelen. Aan de hand van de ervaringen van de drie startende regio's wordt nader bekeken hoe de registratie kan worden ingericht en welke verantwoordingsinformatie daaraan ontleend wordt. Vanaf de start wordt een onderzoeksbureau ingezet om de resultaten van de voorgenomen regionale aanpakken in kaart te brengen.

Tot slot

Zoals in het voorgaande op verschillende plaatsen is vermeld, zijn er nog diverse zaken in ontwikkeling. Dit geldt voor de brede communicatiestrategie, de menukaart met ontschotte diensten, de intakecriteria voor dienstverlening, een juridisch kader voor gegevensdeling en nadere instructies voor de financiering en de kassiersfunctie. Zodra deze geformaliseerd zijn, volgen ze zo snel mogelijk.

BIJLAGE 1 - OVERZICHT FINANCIERINGSMOGELIJKHEDEN IN HET KADER VAN HET HERSTELPAKKET

In dit overzicht zijn de voorgenomen financieringsstromen, de mogelijke vormen van Praktijkleren en de (verwachte) financieringsbronnen inclusief bedragen aangegeven. Hierin zijn enkel bedragen opgenomen die direct zijn te linken aan de klanten. Dus niet de aparte subsidiebedragen voor werkgevers.

Onderwerp	Type klant	Budgethouder	Aanvrager	Toelichting	Omvang totaal budget
<i>Intensieve ondersteuning en begeleiding naar werk</i>					
Ondersteuning via regionale samenwerkingsverbanden	Werkenden die met werkloosheid worden bedreigd	Uitvoering van Beleid	Samenwerkingsverbanden van sectoren, sociale partners en O&O fondsen	Subsidieregeling t.b.v. maatwerktrajecten, scholing, ontwikkeladvies, EVC en begeleiding naar werk (cofinanciering).	€ 72 mln.
Praktijkleren	Werkzoekenden en werkenden van werk naar werk	Kassiersfunctie UWV	Middelen voor gemeenten (via centrumgemeenten), UWV, sociale partners in de 35 arbeidsmarktregio's	Kortdurende om- en bijscholing via Mbo praktijkleren.	€ 31,5 mln. € 1,5 mln. uitvoeringskosten
		RVO	Tegemoetkoming werkgevers als erkend leerbedrijf	Max € 1750,- t.b.v. leerbedrijf.	€ 27 mln. € 1,5 mln. uitvoeringskosten
		Via Min. SZW	Middelen voor o.a. de Programmaraad voor ondersteuning van gemeenten/UWV in de regio i.s.m. SBB en het Kennispunt LLO van MBO Raad en NRTO		€ 0,5 mln.
		Via Min. SZW	Middelen voor SBB voor het in beeld brengen van extra leerbanen/leerbedrijven voor werkzoekenden en werkenden		€ 1 mln.
Inrichting regionale mobiliteitsteams	Werkenden van werk naar en werk en werkloze werkzoekenden	Via Min. SZW (2020) Kassiersfunctie UWV (2021)	Centrumgemeenten, UWV en sociale partners		
'Ontschot' budget	Werkenden van werk naar en werk en werkloze werkzoekenden	Kassiersfunctie UWV	Inzet via regionale mobiliteitsteams in te zetten door gemeenten (via centrumgemeenten), UWV, sociale partners	Ontschot budget t.b.v. klanten regionale mobiliteitsteam.	€ 80 mln.
Budget doelgroep Banenafpraak	Werkzoekenden 'vwnw' en/of met een uitkering die behoren tot doelgroep Banenafpraak	Kassiersfunctie UWV	Inzet via regionale mobiliteitsteams	Extra ondersteuning t.b.v. re-integratie en scholing.	€ 36 mln.

Onderwerp	Type klant	Budgethouder	Aanvrager	Toelichting	Omvang totaal budget
Re-integratiebudget bijstandsgerechtigden	Werkzoekenden met een bijstandsuitkering inclusief jongeren	Gemeente	Inzet via Gemeente	Re-integratiebudget t.b.v. werkzoekenden die reeds in de bijstand zitten.	€ 270 mln.
Additionele impuls re-integratiebudget gemeenten	Werkzoekenden die in de bijstand instromen inclusief jongeren	Gemeente	Inzet via Gemeente	Opvang t.b.v. hogere instroom in de bijstand.	€ 50 mln.
Ondersteuningstrajecten zelfstandigen	Zelfstandigen	Gemeenten	Inzet via zelfstandigenloket gemeenten/zelfstandigenorganisaties		€ 7 mln.
Werkgeversdienstverlening UWV	Werkgevers	UWV	Inzet via UWV	Ondersteuning werkgeversdienstverlening in fte.	€ 11 mln.
Scholing en ontwikkeling voor behoud van werk					
Ontwikkeladviezen	Werkenden, werkzoekenden, flexwerkers, ZZP'ers	Uitvoering van Beleid	Loopbaanadviseur namens persoon	Subsidie onder NL leert door: 50.000 stuks ontwikkeladviezen (vanaf 1 dec. 2020).	€ 30 mln.
(Online) scholingen	Werkenden, werkzoekenden, flexwerkers, ZZP'ers	Uitvoering van Beleid	Opleiders en opleiderscollectieven	Subsidie onder NL leert door: 50.000 – 80.000 (online) scholingen.	€ 30 mln.
Scholing en ontwikkeling via werkgevers en samenwerkingsverbanden	Werkenden/werkzoekenden	Uitvoering van Beleid	(inter)sectorale samenwerkingsverbanden	Omscholing bij MKB in kraptesectoren. 10.000 leerplekken, bijdrage van 50%, overige kosten door werkgevers zelf dan wel vanuit O&O fondsen. Bijdrage maximaal € 2075,-.	€ 37,5 mln.
Versterken basisvaardigheden	Werkenden	Uitvoering van Beleid	Werkgevers	Versterking van basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden)	€ 6 mln.
Scholingsbudget WW UWV	Werkzoekende WW'er (inclusief < 35% WIA/ZW)	UWV		Op initiatief van UWV in te zetten, gericht op kansrijke sectoren Max bijdrage UWV € 2500,-.	2021: 28 mln. 3,5 mln. aan fte's t.b.v. scholingsadvies
Aanpak Jeugdwerkloosheid					
Regionale aanpak jeugdwerkloosheid	Jongeren	Gemeenten	Arbeidsmarktregio's	Budget t.b.v. coördinatie regionale aanpak jeugdwerkloosheid.	€ 4 mln.
Aanpak gericht op schoolverlaters – inzet op kwetsbare schoolverlaters	Kwetsbare schoolverlaters VSO/Pro in laatste jaar, met niet westerse achtergrond	Gemeenten		Bestemd voor begeleiding naar baan, om/bijbscholing/leer-stageplek.	€ 80 mln.

Onderwerp	Type klant	Budgethouder	Aanvrager	Toelichting	Omvang totaal budget
Aanpak gericht op schoolverlaters - doorleren	Jongeren	Scholen		Doorleren, kosten voor onderwijs, praktijkleren, studiefinanciering.	€ 263 mln.
<i>Schulden en bestrijding armoede</i>					
Ondersteuning via gemeenten	Personen met problematische schulden en ter voorkomen armoede	Waarborgfonds	Gemeenten	Gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand.	€ 146 mln.

BIJLAGE 2 - DIENSTVERLENINGSCONCEPT

